

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет історії, політології та національної безпеки
Кафедра політології та публічного управління

СИЛАБУС
нормативного освітнього компонента
«ФІЛОСОФІЯ»

підготовки бакалавра
галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки
спеціальності 053 Психологія
освітньо-професійної програми Психологія

Силабус освітнього компонента «Філософія» для підготовки бакалавра галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія, освітньо-професійної програми Психологія.

Розробник:

Борейко Ю.Г. – професор кафедри політології та публічного управління, доктор філософських наук, професор

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

(Вірна Ж.П.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри політології та публічного управління

протокол № 3 від 29 вересня 2023 р.

Завідувач кафедри:

(Бусленко В.В.)

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, Освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
денна форма навчання	05 Соціальні та поведінкові науки 053 Психологія Психологія перший (бакалаврський)	нормативна
Кількість годин/кредитів 90/3		Рік навчання: 3
		Семестр: 6
		Лекції: 26 год.
ІНДЗ: немає		Практичні (семінарські) : 16 год.
		Самостійна робота: 42 год.
		Консультації: 6 год.
Мова навчання: українська		Форма контролю: залік

II. Інформація про викладача

ППП – *Борейко Юрій Григорович*

Посада – *професор кафедри політології та публічного управління*

Науковий ступінь – доктор філософських наук

Вчене звання – професор

Контактна інформація - +380990771753, Boreyko.Yuriy@vnu.edu.ua

Розклад занять розміщено на сайті навчального відділу ВНУ імені Лесі Українки:

<http://94.130.69.82/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Силабус освітнього компонента «Філософія» складений згідно освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 05 Соціальні та поведінкові науки, спеціальності 053 Психологія, за освітньо-професійною програмою «Психологія». Вивчення освітнього компонента «Філософія» здійснюється протягом шостого семестру. Силабус містить два змістові модулі: 1) Історичні типи філософії; 2) Філософські проблеми розуміння та пізнання світу і людини.

Предметом освітнього компонента є засвоєння знань про специфіку філософського знання, особливості історичних типів філософії, проблеми історії філософської думки, світ, людину, суспільство, філософським вченням про буття, філософію пізнання, діалектику як теорію і метод, філософію свідомості, теорію цінностей.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Мета освітнього компонента «Філософія» – вивчення основних напрямів світової філософської думки, теоретичних і методологічних основ філософії, формування та збагачення культури мислення та світоглядної культури, засвоєння загальнолюдських цінностей і пріоритетів.

Завдання:

- набуття вміння аналізувати філософські погляди та концепції;
- оперувати основними поняттями;
- обґрунтовувати власні думки;
- застосовувати прийоми критичного мислення;
- розкривати зв'язки між подіями, явищами і процесами;
- виявляти й аналізувати суперечності суспільного життя.

3. Результати навчання (компетентності)

Загальні компетентності (ЗК):

- ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.
- ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.
- ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні;
- ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК12. Здатність до адаптивної гнучкості як властивості приймати і пристосовуватись до зміни життєвих обставин, а також знаходити компроміс у вирішенні конфліктних ситуацій.

Спеціальні компетентності (СК):

- СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків (зокрема, в контексті організації заходів раннього втручання);
- СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацювати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел;
- СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту;
- СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики;

СК12. Уміння адаптуватися до нових ситуацій та здатність до професійної мобільності;

Програмні результати навчання (ПРН):

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань;

ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел;

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника;

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, що мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності;

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості;

ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку;

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності;

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Усього	у тому числі				Форма контролю / Бали
		Лек.	Лабор. (Семін.)	Сам. роб.	Конс.	
Змістовий модуль 1. Історичні типи філософії						
Тема 1. Сутність філософії та її роль у суспільстві	6	2	2	2		ДС/12
Тема 2. Історичні типи філософії	4	2		2		
Тема 3. Особливості та фундаментальні проблеми античної філософії	6	4		2		
Тема 4. Філософія середньовіччя та епохи Відродження	6	4		2		
Тема 5. Західноєвропейська філософія Нового часу (XVII–XVIII)	6	4		2		
Тема 6. Німецька класична філософія	6	4		2		
Тема 7. Сучасна світова філософія	6	4		2		
Тема 8. Українська філософія у контексті світової культури	8	2	2	4		ДС/12
Разом за змістовим модулем 1	48	26	4	18		24 бали
Змістовий модуль 2. Філософські проблеми розуміння та пізнання світу і людини						
Тема 9. Філософське вчення про буття (онтологія)	7		2	4	1	ДС/13
Тема 10. Філософія свідомості	7		2	4	1	ДС/13
Тема 11. Філософія пізнання: гносеологія, епістемологія, методологія	7		2	4	1	ДС/13
Тема 12. Діалектика як теорія і як метод	7		2	4	1	ДС/13
Тема 13. Філософська антропологія	7		2	4	1	ДС/12
Тема 14. Соціальна філософія	7		2	4	1	ДС/12
Разом за змістовим модулем 2	42		12	24	6	30 балів
Види підсумкових робіт						
Поточний контроль						100 бвлів
Усього годин / балів	90	26	16	42	6	100

*Форма контролю: ДС – дискусія.

5. Тематичні плани

5.1. Тематичний план лекцій

№ з/п	Тема	К-сть годин
1	Сутність філософії та її роль у суспільстві	2
2	Історичні типи філософії	2
3	Особливості та фундаментальні проблеми античної філософії	4
4	Філософія середньовіччя та епохи Відродження	4
5	Західноєвропейська філософія Нового часу (XVII–XVIII)	4
6	Німецька класична філософія	4
7	Сучасна світова філософія	4
8	Українська філософія у контексті світової культури	2
Усього		26

5.2. Тематичний план семінарських занять

№ з/п	Тема	К-сть годин
1	Сутність філософії та її роль у суспільстві	2
2	Українська філософія у контексті світової культури	2
3	Філософське вчення про буття (онтологія)	2
4	Філософія свідомості	2
5	Філософія пізнання: гносеологія, епістемологія, методологія	2
6	Діалектика як теорія і як метод	2
6	Філософська антропологія	2
7	Соціальна філософія	2
Усього		16

5.3. Тематичний план самостійної роботи

№ з/п	Зміст роботи	
1	Сутність філософії та її роль у суспільстві	2
2	Історичні типи філософії	2
3	Особливості та фундаментальні проблеми античної філософії	2
4	Філософія середньовіччя та епохи Відродження	2
5	Західноєвропейська філософія Нового часу (XVII–XVIII)	2
6	Німецька класична філософія	2
7	Сучасна світова філософія	2
8	Українська філософія у контексті світової культури	4
9	Філософське вчення про буття (онтологія)	4
10	Філософія свідомості	4
11	Філософія пізнання: гносеологія, епістемологія, методологія	4
12	Діалектика як теорія і як метод	4
13	Філософська антропологія	4
14	Соціальна філософія	4
Усього		42

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти: здобувач має відвідувати лекції та практичні заняття. Пропущені без поважних причин заняття потрібно відпрацювати у формі: підготовки конспектів лекції, опитування за темою практичного заняття.

Політика щодо академічної доброчесності: усі завдання здобувач має виконувати самостійно.

Політика щодо дедлайнів та перескладання: у випадку пропуску лекції без поважної причини здобувач готує конспект до наступного практичного заняття. До закінчення вивчення модуля здобувач має відпрацювати усі практичні заняття.

Політика щодо неформальної, інформальної та дуальної освіти.

У процесі вивчення дисципліни передбачено використання форм неформальної освіти – тренінгів, майстер-класів, семінарів, дає змогу отримати необхідні знання відповідно до актуальних потреб. Інформальна освіта (самоосвіта) передбачає самоорганізоване здобуття певних компетентностей і сприяє розширенню професійних знань та умінь (одноразові лекції, читання спеціалізованих журналів, телебачення, незаплановані випадкові бесіди).

V. Підсумковий контроль

Вивчення освітнього компонента завершується заліком. До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали передбачені навчальною програмою види робіт і відпрацювали усі навчальні заняття.

Підсумкова оцінка визначається за 100-бальною шкалою і складається з сумарної кількості балів поточного оцінювання.

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90–100	Зараховано
82–89	
75–81	
67–74	
60–66	
1–59	Незараховано (необхідне перескладання)

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси:

1. Баумейстер А. Буття і благо: монографія. Вінниця: Т.П. Барановська, 2014. 417 с.
2. Баумейстер А. Біля джерел мислення і буття: вибрані філософські етюди. К.: Дух і літера, 2012. 473 с.
3. Борейко Ю. Г. Інтерпретація культурної події в умовах соціальних змін: український вимір. Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв: наук. журнал. 2020. № 1. С. 3–7.
4. Борейко Ю. Г. Методологічний дискурс комунікації у контексті повсякденності. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету ім. Лесі Українки. Філософські науки. 2018. № 10. С. 3–8.
5. Борейко Ю. Г. Текстова природа повсякденності. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Філософські науки. 2019. № 12. С. 9–14.

6. Запорожченко О. В. Навчальний посібник з філософії з завданнями та тестами. Ізмаїл: РВ ІДГУ, 2019. 256 с.
7. Іванова К. Філософія: кредитно-модульний курс: підручн. для студентів вищих навч. закладів; за заг. ред. К. А. Іванової. Харків: НФаУ: Золоті сторінки, 2014. 472 с.
8. Козьмук Я., Задубрівська О. Філософія: навч. посіб. Чернівці: Рута, 2012. 139 с.
9. Кулик О.В. Філософія: Навчальний посібник для вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації. Дніпропетровськ: Монолит, 2013. 692 с.
10. Лаппо В. Філософія: навчально-методичний посібник. Івано-Франківськ, 2013. 242 с.
11. Людина в сучасному світі: колективна монографія: в трьох книгах; за заг. ред. В.П. Мельника. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2012.
12. Онофрійчук О. Філософія: навчально-методичний посібник. Херсон, 2014. 222 с.
13. Основи філософських знань. За ред. В.А.Буслинського. Львів: Новий світ, 2013. 352 с.
14. Петрушенко В. Філософія: вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії: навч. посіб. Львів: Вид-во Львівської політехніки, 2014. 594 с.
15. Попович М. Бути людиною. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2013. 223 с.
16. Скринник М., Фльорко Л., Фльорко М. Філософія: навчальний посібник. Львів: Ліга-Прес, 2015. 477 с.
17. Тейлор Ч. Етика автентичності; пер. з англ. і заг. ред. А. Васильченко. К.: Дух і літера, 2013. 125 с.
18. Тімченко О. Філософія: навчальний посібник для студентів усіх напрямів підготовки; за заг. ред. О.П. Тімченка. Львів: Растр-7, 2015. 359 с.
19. Штайн Е. Вступ до філософії; пер. з нім. І. Терзової. Жовква: Місіонер, 2011. 202 с.
20. Boreiko Y. G. Event as a transformation of everyday life modus of social being. Anthropological Measurements of Philosophical Research. 2018. № 14. P. 42-49.
21. Boreiko Yu., Fedotova T. The COVID-19 Pandemic as an Extreme Event: Effects, Reactions, Consequences. European Journal of Transformation Studies. 2021. Vol. 9, № 2. P. 125–142.

Інтернет-ресурси

Інститут філософії ім. Г. С. Сковороди НАН України: <https://filosof.com.ua/>
Філософський факультет КНУ ім. Тараса Шевченка: <http://philosophy.univ.kiev.ua/>
Філософська енциклопедія Стенфордського університету: <http://plato.stanford.edu>
Філософський факультет ЛНУ ім. Івана Франка: <https://filos.lnu.edu.ua/>